

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Ел. № 17/к. 9. 12/95г.

Дата 07. 06. 1995г.

Г. К. Г. Марков  
З. К. 95г. М

СТ А Н О В И Щ Е

НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 12/95 г.

ЗА УСТАНОВЯВАНЕ ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТТА

НА НЯКОИ РАЗПОРЕДБИ НА ЗИДЗСПЗЗ -

ОБН. ДВ, БР. 45 ОТ 1995 Г.

С определение от 23 май 1995 г. по конституционно дело № 12/1995 г. за установяване противоконституционността на някои от обнародваните в ДВ бр. 45 от 1995 г. разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ, Конституционният съд е конституирал като страна по делото Министерския съвет. Във връзка с дадената ни възможност в определението, изразяваме следното становище:

1. По § 3 в частта, с която се създава чл. 9а, ал. 1, точки 3 и 4:

Изложеното в предложението на групата народни представители от 37-то Народно събрание, че с посочените точки 3 и 4 от чл. 9а, ал. 1 се накърнява принципът на равнопоставеност на всички граждани и юридически лица при осъществяване на стопанска дейност /чл. 19, ал. 2 от

Конституцията/ не може да се приеме. Изрично в решение № 19 от 21.12.1993 г. по конституционно дело № 11 от 1993 г. е прието, че държавата и общините са равнопоставени правни субекти при упражняване правото си на собственост. С чл. 9а, ал. 1 се създава поредност за закупуване на земеделски земи и тази регламентация не е оспорена като противоконституционна. Неглижира се обстоятелството, че с поредността, установена с точки 1 и 2 се създават предимства за земеделски стопани – физически лица, а се оспорва правото на общината и държавата, които имат равни права с тях. Не е взето под внимание, че земите, закупени от общината и държавата се предназначават за обезщетяване и оземляване на безимотни и малоимотни граждани – т.е. пак за задоволяване нужди на физически лица.

2. По § 4, точка 3, с която се изменя чл. 10, ал. 7 относно думите "освен ако върху тях са извършени строежи или е учредено право на строеж":

Разпоредбата обхваща две основни хипотези: 1. при извършен строеж и 2. при учредено, но нереализирано право на строеж.

Случаите, когато строежите са извършени законно – с отстъпено право на строеж и издадено по надлежния ред строително разрешение, се включват в първата хипотеза и са регламентираны още с приемането на ЗСПЗЗ /ДВ, бр. 17 от 1991 г./ . Конституционносъобразността на тази разпоредба никога не е поставяна под съмнение.

С последното изменение се обхващат и случаите, когато е учредено право на строеж, но имотът е застроен без разрешение, издадено по установения ред, както и когато имотът е застроен без да е отстъпено правото на строеж и без строително разрешение.

Когато носителят на право на строеж е застроил имота без необходимото строително разрешение, същият заслужава по-голяма законодателна защита, отколкото лицата по § 4 от преходните и заключителни разпоредби /обн. ДВ, бр. 17 от 1991 г./, придобили ползването на имотите безвъзмездно. Правната уредба по § 4 и следващите не е оспорвана като противоконституционна. При това правото на строеж е предоставяно срещу заплащане, включва по-широк обем права от правото на ползване, в някои случаи /при ЖСК/, то е било предоставяно след изготвяне на проектносметна документация, свързана със значителни разноси и законът е гарантирал в чл. 92 от ЗС придобиването на собствеността върху постройката.

От случаите, когато само е учредено право на строеж без имотът да е застроен, трябва да се отграничат тези, в които добросъвестният носител на правото на строеж все още може да го упражни.

Във всички посочени по-горе случаи правата на собственика са защитени чрез регламентираната в ЗСПЗЗ възможност да бъде обезщетен и със земя от държавния или общински поземлен фонд.

е и принципът за равностойно обезщетяване по чл. 17, ал. 5 от Конституцията.

5. По § 10, точка 3, с които се създават алинеи 6, 7 и 8 на чл. 14:

Разпоредбите не противоречат на Конституцията, защото създават правна възможност решенията на поземлените комисии да се привеждат в съответствие с действителното правно положение. Преразглеждането на решенията е съобразено с разпоредбите на чл. 18, ал. 2 и чл. 32 от Закона за административното производство, допускащи при очевидна фактическа грешка и при условията на чл. 231 от ГПК актът да се изменя от органа, който го е издал. Спазен е и принципът за стабилитет на съдебното решение, прогласен в чл. 220 от ГПК. На практика изменението ще засегне само онези лица, които в резултат на допуснатата грешка от общинската поземлена комисия или поради неизвестни обстоятелства или писмени доказателства са получили повече от основа, което е подлежало на възстановяване. При тази хипотеза твърдението за противоконституционност по чл. 17, ал. 3 от Конституцията е неуместно. Напротив разпоредбата защитава гражданите от тези, които са злоупотребили със своите права, което е в духа на чл. 57, ал. 2 от Конституцията.

6. По § 11, точка 1, с които се изменя второто изречение на чл. 15, ал. 2:

3. По § 5, с който в чл. 10а, ал. 1 накрая се добавят думите "с кадастрални планове на населени места или комасационни планове":

Оспорването на текста е в същност за ограничаване на възможността да се установяват реалните граници на имотите и собствеността да се възстановява в тях съгласно чл. 17, ал. 1 от ЗСПЗЗ в досегашния текст и чл. 14, ал. 1 точка 1 в новия текст. Тази уредба съществуваше в чл. 18б от ПЗСПЗЗ и практиката бе съобразена с нея. Освен това съгласно чл. 7 от Закона за единния кадастър информацията за границите на недвижимите имоти се осигурява от единния кадастър, а в случая е дадена възможност това да става и с комасационен план. Текстът на чл. 10а, ал. 1 от ЗСПЗЗ не ограничава правото да се възстановява самото право на собственост и затова не противоречи на чл. 17, ал. 3 от Конституцията, защото още с чл. 17, ал. 2 от ЗСПЗЗ бе предвидена възможност собствеността да се възстанови с план за земеразделяне в нови реални граници.

4. По § 6, точка 1, с която се изменя чл. 10б, ал. 1 със създаване на второ изречение:

С изменението се ограничава възможността поземлените участъци да се раздробяват на части по-малки от два декара, с което се създават условия за съвременно земеделие и земята се закриля като основно национално богатство. Това е в духа на чл. 21 от Конституцията. Спазен

Текстът не противоречи на Конституцията по съображенията, изложени в точка 4 за чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

7. По § 12 в частта, с която се изменят ал. 3, 7 /изречение второ/ и 8 от чл. 17:

Разпоредбите на ал. 3 и второто изречение на ал. 7 от чл. 17 са в съответствие с чл. 19, ал. 4 от Конституцията, тъй като създават условия за сдружаване на граждани и юридически лица за постигане на стопански и социален напредък. Еднаквите правни условия за стопанска дейност не се нарушават, тъй като на всички собственици се възстановява собствеността в местността, където са се намирали земите им.

Искането за обявяване противоконституционността на ал. 8 също е неоснователно по съображенията, изложени в точка 5 за чл. 14, ал. 6, 7 и 8.

8. По § 14, с които се създава чл. 19а в частта за ал. 1, точки 1 и 3:

Искането за обявяването на текстовете за противоконституционни не сочи коя норма на Конституцията е нарушена. По принцип не се оспорва възможността да се създаде поредност при обезщетяване със земи от държавния и общински поземлен фонд като се изхожда от това, че тези земи са недостатъчни.

Оспорването само на групите лица в създадената поредност е въпрос на целесъобразност, а не на противоконституционност.

9. По § 19, точка 2 в частта за чл. 27, ал. 6:

Не се предлага разпоредбата на чл. 106, ал. 4 да бъде обявена за противоконституционна. По силата на същата разпоредба земите, които са застроени или върху които са проведени мероприятия, са държавна собственост. В случаите на чл. 27, ал. 6 лицата, които са придобили постройка имат право да придобият собствеността върху застроената и върху незастроената част от земята около постройката в нормативно определените размери. Земята, която ще придобият е собственост на държавата, а не на частни лица, за които законът предвижда обезщетяване. Не може да се твърди, че текстът на чл. 27, ал. 6 е противоконституционен, защото държавата се разпорежда със своето право на собственост.

10. По § 22, с който се изменят параграфи 4, 4а, 4б, 4в, 4г, 4д, 4е и 4ж от преходните и заключителни разпоредби на ЗСПЗЗ:

Измененията на посочените норми от закона не противоречат на Конституцията. Във всички редакции на ЗСПЗЗ бе предвидена възможност ползвателите по § 4 от преходните и заключителни разпоредби на ЗСПЗЗ да придобият при определени условия собствеността. Изменението на тези условия е въпрос на целесъобразност.

11. По § 26, точка 1, с който се добавя ново второ изречение в § 13, ал. 7 от преходните и заключителни разпоредби:

В никой от текстовете на Конституцията не е посочено, че се защитава стабилността на административни или съдебни актове, които признават несъществуващи права. Отнемането на незаконно признати от ликвидационните съвети права чрез отмяна на актовете им не накърнява чл. 17, ал. 3 от Конституцията. Обстоятелството, че в текста на § 13, ал. 7 не е направено уточнение, че се имат предвид само незаконосъобразните актове, не прави текста противоконституционен, защото това обстоятелство се подразбира, тъй като за административните актове важат разпоредбите на Закона за административното производство и те могат да се отменят при условията, предвидени в него /в този смисъл е Решение № 6 по конституционно дело № 9/1992 г./

12. По § 28 от преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ:

Разпоредбите не противоречат на чл. 17, ал. 3 от Конституцията, защото тази норма защитава правото на собственост, докато вземанията на кредиторите на организациите по § 12 от преходните и заключителни разпоредби на ЗСПЗЗ имат облигационен характер.



Разпоредбите на § 28, ал. 1, изречение 4 и 5 не влизат в противоречие нито с чл. 48, нито с чл. 6, ал. 2 от Конституцията, които не въвеждат подобни забрани. Противоречието им с Кодекса на труда не ги прави противоконституционни.

13. По § 29 от преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ:

Този параграф не противоречи на Конституцията, която не съдържа разпоредби във връзка със съсобствеността и нейното управление и ликвидиране. Текстовете нямат пряко отношение към чл. 17, ал. 3 от Конституцията. Неприкосновеността на частната собственост не е пречка едно съсобствено имущество да бъде управлявано и ликвидирано по ред, създаден със специален закон. Обстоятелството че редът, създаден със ЗСПЗЗ се различава от разпоредбите на Закона за собствеността не го превръща в неконституционносъобразен, а несъответствието със Закона за собствеността следва да се разглежда като съотношение на специален /ЗСПЗЗ/ към общ /ЗС/ закон.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: 